

„CHCETE MĚ TAM?“

aneb

Žádoucí účinky přítomnosti pedagoga
na externím preventivním programu

Jana Kadlecová a Eva Kuncová
P-centrum, CPPT, o. p. s.

VIII. AT Konference v Plzeňském kraji, 2014

EXTERNÍ PROGRAM VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Dovednosti pro život v prevenci rizikového chování:

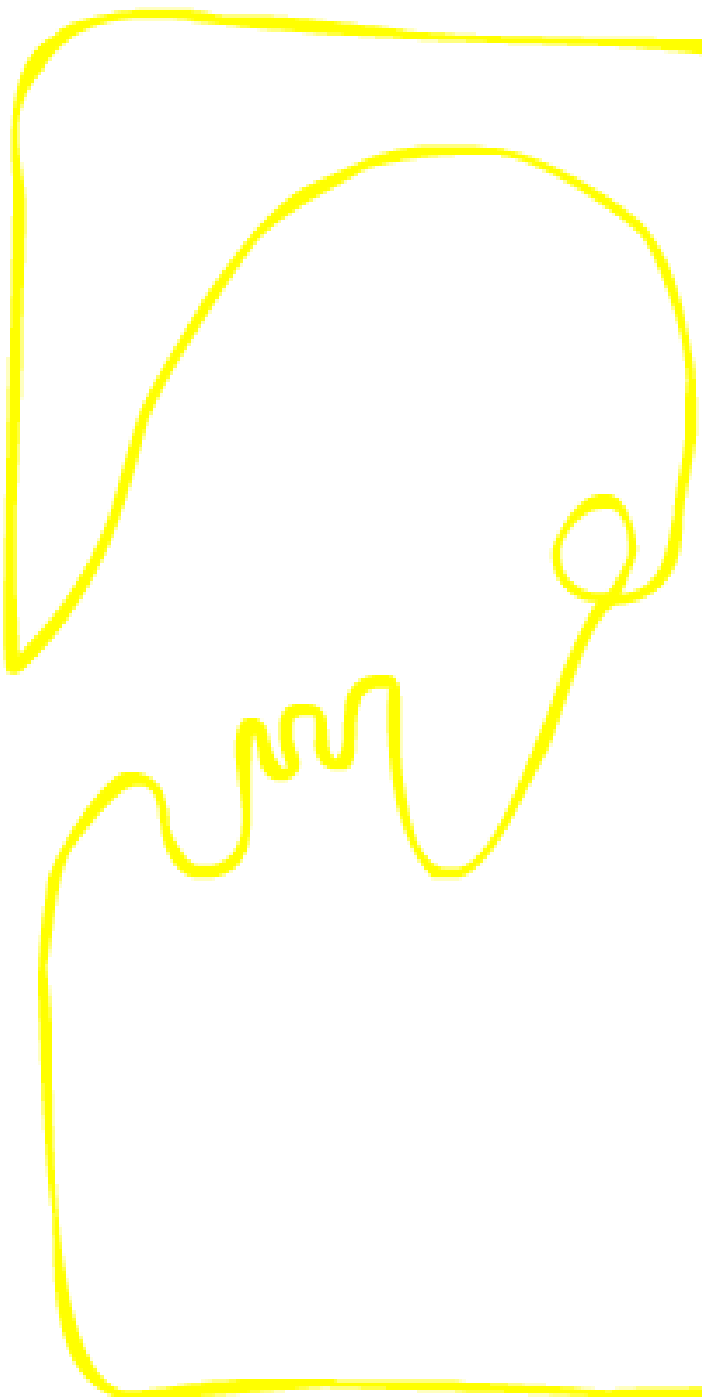
- Životní dovednosti jsou schopnosti, které usnadňují adaptivní chování jedince a pomáhají ve zvládnání každodenních problémů.
- Jejich osvojení se následně promítne v chování – zejména ve vztahu k vlastnímu zdraví a k prevenci rizikového chování či dalších fyzických i psychických zdravotních problémů
- WHO (2003) definuje dovednosti pro život jako nadřazenou kategorii pro psychosociální schopnosti a interpersonální dovednosti, které pomáhají lidem činit informovaná rozhodnutí a zvládat výzvy každodenního života.

PROSTŘEDKY A METODY

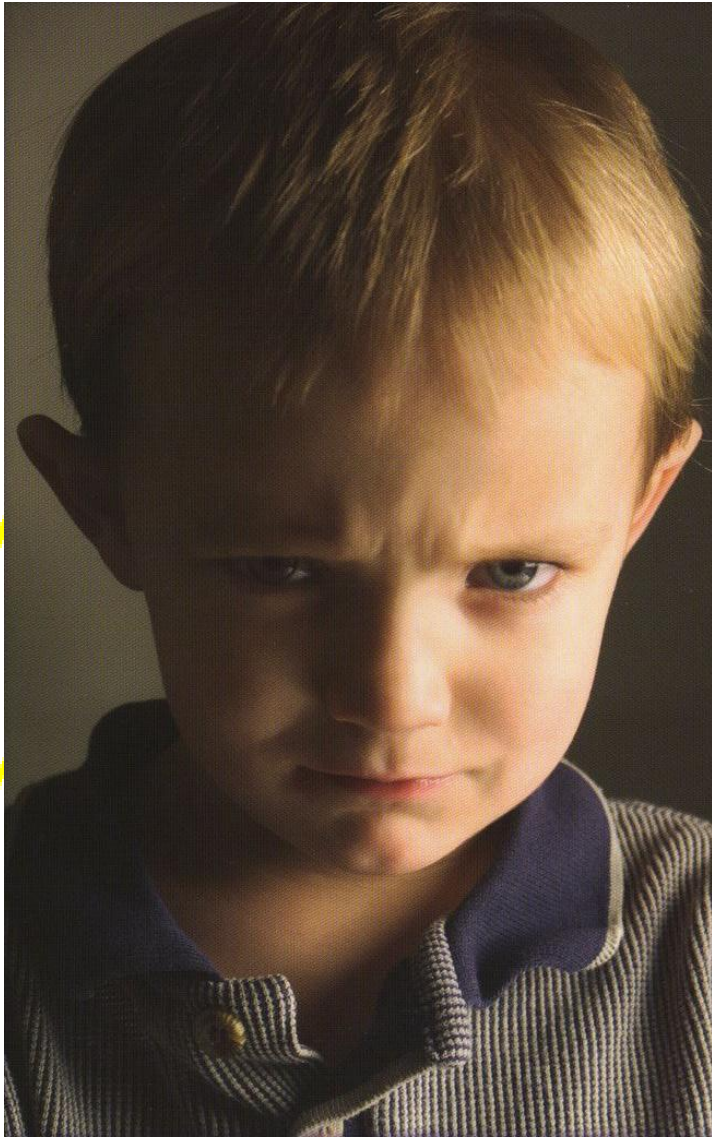
Prostředky a metody, které umožňují učení se životním dovednostem v rámci externích preventivních programů: je **podporována aktivita, samostatnost a tvořivost**. Výkladu a vysvětlení je věnován menší prostor, více se využívají **dialogické slovní metody a metody kooperativního učení** – rozhovor (v celé skupině, malých skupinách, ve dvojicích,...), diskuse, řešení problému, brainstorming, učení v modelových situacích, hraní rolí.

ŽÁDOUCÍ ÚČINKY PŘÍTOMNOSTI PEDAGOGA

- Ukazuje, jak vhodně komunikovat ve skupině.
- Nastavuje normu.
- Umožňuje bezpečný prostor, chrání pravidla, buduje důvěru.
- Ukazuje, že to má význam a smysl.
- Ukazuje žákům, že jsou pro něj důležití.
- Aktivizuje.
- Normalizuje prožívání, emoce, ukazuje jak pracovat s vlastními emocemi.
- Umožňuje zážitek partnerství a demokratického způsobu fungování skupiny.
- Poznává děti a kolektiv v jiných situacích, dozvídá se o dětech.
- Děti mají možnost ho vidět a poznat v jiné situaci.
- Může navázat ve výuce.
- Ví, co se na programu děje, může informovat kolegy, vedení.

PAN UČITEL ŽLUTÝ

Jak se tváří?

- Mračí se.
- Navazuje oční kontakt.
- „Významné pohledy“.
- Hodně neverbální komunikace.

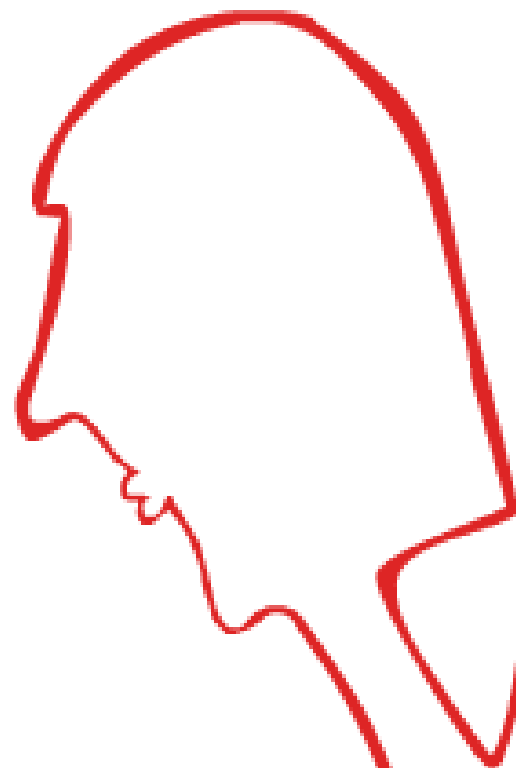
Co dělá?

- Je přítomný.
- Zvedne se a přisedne si, pokud někdo vyrušuje.
- Rozhlíží se po dětech.

Co říká?

- „Začala hodina.“
- „Mluv.“
- „Rozdej papíry.“
- „Nechci vám do toho zasahovat.“
- „Michal je, nemůže jinak, protože Jeho rodina je....., maminka často....“

PANÍ UČITELKA ČERVENÁ

Jak se tváří?

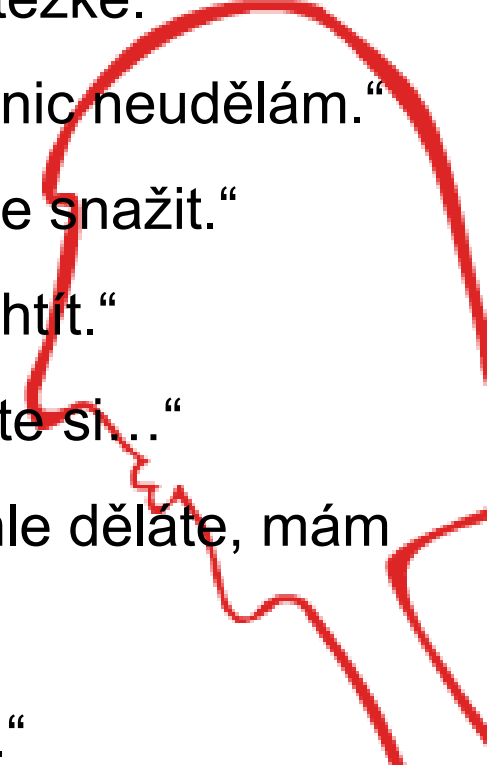
- Minimální mimika.
- Svěšené koutky.
- Zoufalý výraz.

Co dělá?

- Vyžaduje omluvenky.
- Kontroluje třídnici.
- Prohlíží žákovské knížky.
- Vybírá domácí úkoly.

Co říká?

- „Jsem nemile překvapená.“
 - „Mám toho hodně.“
 - „Mám to těžké.“
 - „Já s tím nic neudělám.“
 - „Musíte se snažit.“
 - „Musíte chtít.“
 - „Uvědomte si...“
 - „Když tohle děláte, mám z toho problémy.“
 - „Musím to řešit.“
-
- A red outline of a human head profile, facing left, is drawn over the right side of the page. It encompasses the text under the 'Co říká?' section, suggesting that these are the thoughts or feelings of a person.

PANÍ UČITELKA MODRÁ

Jak se tváří?

- Neutrální
či neurčitý výraz.
- Nepřítomný výraz.
- Pohled „skrz“ nebo
odvrací zrak,
protáčí panenky.

Co dělá?

- Kouká z okna.
- Zalévá kytky.
- Odvrací se.
- Odchází.
- Drží si třídnici na klíně.

Co říká?

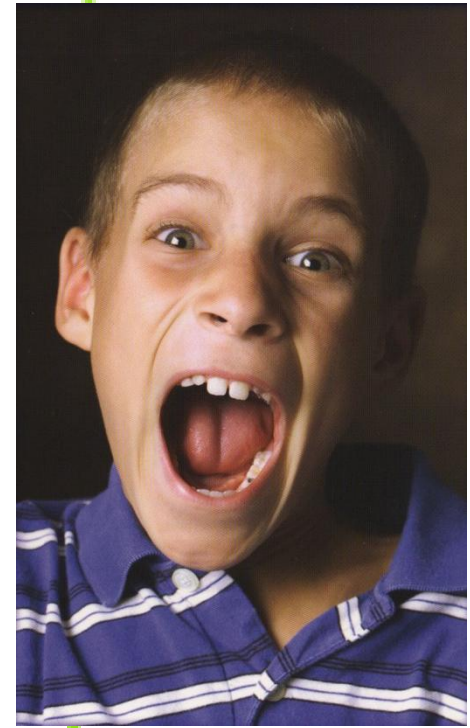
- „Všichni víme, o kom je řeč.“
- „Oni mě nepřekvapili.“
- „Tohle jsem přesně čekala.“
- „Oni se nezmění.“
- „Dnes se děti neumí slušně chovat.“
- „Na vině je výchova v rodině.“
- „Nepotřebujete mě tady, že ano.“

PAN UČITEL ZELENÝ

Jak se tváří?

- Mračí se.
- Přísný pohled.
- Intenzivní oční kontakt.
- Odmítavě.
- Nepřístupně.

Co dělá?

- Reaguje jen na podněty kázeňského charakteru.
- Nereaguje na individuální sdělení ani atmosféru ve třídě.
- Opravuje písemky.
- Vybírá a rozdává žákovské knížky.

Co říká?

- „Co to děláš?!“
- „Jsi normální?!“
- „To je ti podobný.“
- „Ticho!“
- „Nevyrušuj!“
- „Nežaluj.“
- „Teď se flákáte, ale počkejte na matiku!“
- „Po hodině mi dáš žákovskou.“
- „Nechci se zapojit.“
- „Nechci odpovídat.“
- „To je nejhorší třída ve škole.“
- „Nesmí se jim polevit.“
- „Musí se jim ukázat, že jsou ve škole.“

PANÍ UČITELKA ORANŽOVÁ

Jak se tváří?

- Nadšený nebo naopak otrávený výraz.
- Usmívá se a směje se nebo odfukuje, kroutí hlavou a šklebí se.

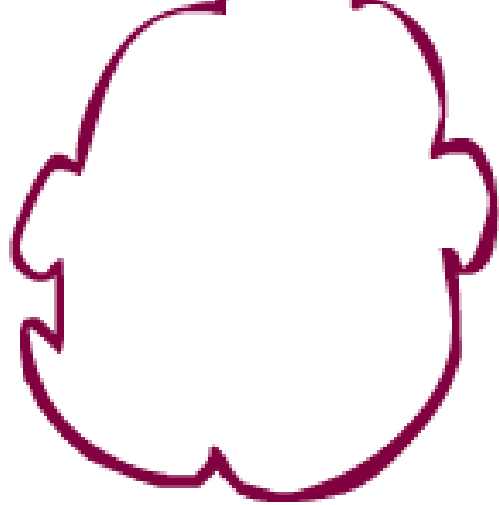
Co dělá?

- Dělá to co děti.
- Navazuje oční kontakt.
- Upozorňuje na sebe svým chováním.
- Neverbálně sděluje postoj.
- Připojí se k legráckám na úkor někoho jiného.
- Spontánně se zapojuje.
- Povídá si se sousedem.
- Hraje si.

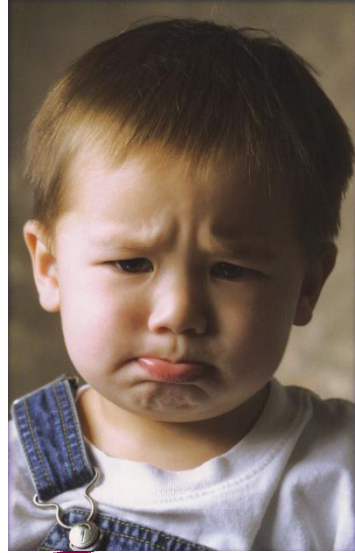
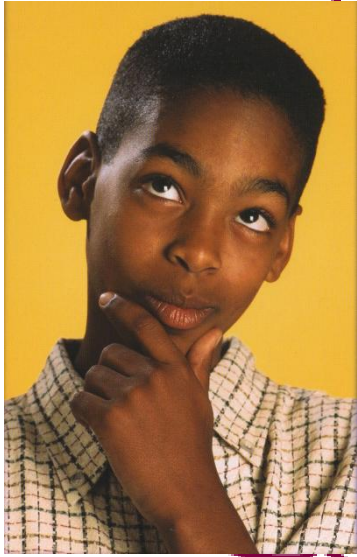
Co říká?

- „Baví mě to.“
- „Nebaví mě to.“
- „Tak to řekněte, bobánkové.“
- „To jsou moje prdelky.“

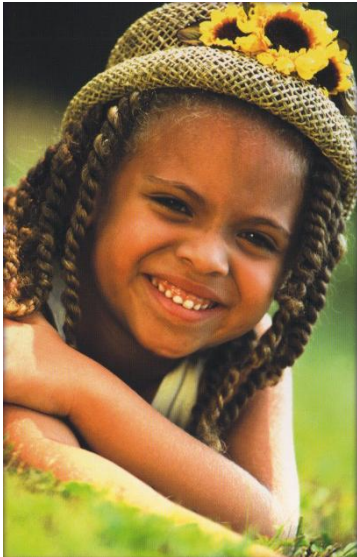

PAN UČITEL FIALOVÝ

Jak se tváří?

- Živá mimika.
- Čitelný výraz.

Co dělá?

- Zapojuje se.
- Poslouchá.
- Reaguje.
- Ptá se.
- Zajímá se o činnost skupiny nebo se do ní rovnou zapojí.
- Pomáhá.
- Říká svůj názor – souhlasí nebo jde do opozice.
- Neodvádí pozornost od tématu, sděluje přímo.

Co říká?

- „Jsem zvědavý.“
- „Těším se.“
- „Jsem zaskočený.“
- „Nevím.“
- „Mám radost.“
- „Tohle mě naštvalo.“
- „To, co si řekl, mi přijde důležité.“
- „Můžeme se tomu zítra věnovat.“
- „Jsem rád, že mám tuhle třídu.“
- „Někdy je to pro mě těžké.“
- „Můžu to změnit, můžu to zkusit.“

ŽÁDOUCÍ ÚČINKY PŘÍTOMNOSTI PEDAGOGA

- Ukazuje, jak vhodně komunikovat ve skupině.
- Nastavuje normu.
- Umožňuje bezpečný prostor, chrání pravidla, buduje důvěru.
- Ukazuje, že to má význam a smysl.
- Ukazuje žákům, že jsou pro něj důležití.
- Aktivizuje.
- Normalizuje prožívání, emoce, ukazuje jak pracovat s vlastními emocemi.
- Umožňuje zážitek partnerství a demokratického způsobu fungování skupiny.
- Poznává děti a kolektiv v jiných situacích, dozvídá se o dětech.
- Děti mají možnost ho vidět a poznat v jiné situaci.
- Může navázat ve výuce.
- Ví, co se na programu děje, může informovat kolegy, vedení.

ŽÁDOUCÍ ÚČINKY

- Přítomnost učitele na externím programu je určitě žádoucí, **prohlubuje účinnost programu.**
- Některé jeho projevy slovní i mimoslovní mohou způsobit **diskreditaci programu, jeho účastníků, znemožňují jejich kooperaci.**

Některé jeho projevy mohou způsobit **ohrožení bezpečí účastníků.** Zde je pak jeho přítomnost kontraindikací.

LITERATURA

Miovský, M. a kol. (2012). Výkladový slovník základních pojmů mezioborové školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Tog

CENTRUM
PROTIDROGOVÉ
PREVENCE
A TERAPIE, o.p.s.

P-centrum
program primární prevence
Plachého 6, 301 00 Plzeň
tel: 377 220 325
e-mail: prevence@cppt.cz

Děkuji za pozornost.